

František z Assisi

Kdo jsem?

Poznejte z daného popisu, o kterého svatého se jedná:

Je svatým patronem všech, kdo studují a pracují na poli ekologie; oblíbili si jej i mnozí nekřesťané. Projevoval zvláštní pozornost k Božimu stvoření a vůči chudým a opuštěným. Byl oblíben pro svoji radost, velkorysou oddanost a svoje všeobjímající srdce. Byl mystikem a poutníkem, který žil v jednoduchosti a obdivuhodné harmonii s Bohem, s druhými, s přírodou a sám se sebou. V něm je patrné, do jaké míry jsou neoddělitelné starost o přírodu, spravedlnost ve vztahu k chudým, nasazení ve společnosti a vnitřní pokoj.

Můžete si také připravit určité indicie v podobě věcí nebo obrázků, které dětem ukážete, a necháte je hádat, o kterého svatého se jedná. Indicie můžete přidávat postupně a na závěr vyhodnotit, kolik bylo potřeba indicií k poznání světce.

Povídejte si společně o tom, proč je zrovna tento svatý patronem všech, kdo studují a pracují na poli ekologie. Vyhledejte si více informací o životě tohoto světce.

Milovaný tvůrce

„Tvůrče,
vy jste milostným dopisem mého Boha,
který mi dnes píše a posílá.“

Svatý František ve všech stvořených věcech viděl a poznával milovaného Tvůrce.

Myšlenková mapa

Doprostřed velkého papíru napište otázku: *Jaký svět chceme zanechat těm, kteří přijdou po nás?* Společně s dětmi se zamyslete nad tím, jaký svět byste chtěli, aby vám tu zůstal. O co z toho, co je kolem vás, byste nechtěli přijít? Co vám přijde důležité, aby tu zůstalo zachováno? Nechte děti, ať říkají vše, co je k tomu napadá, a jejich výrazy запиšte na papír kolem dané otázky.

Lhostejnost vůči Božímu stvoření

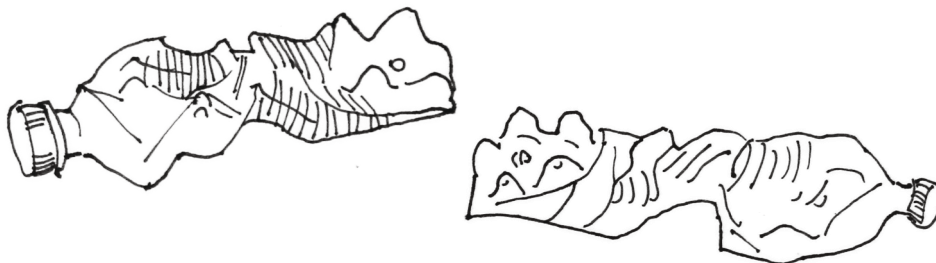
Rozdělte děti do dvojic a každé dvojici dejte vytištěnou tabulku (soubor k tisku v závěru metodiky). Nechte děti, aby rozdělily níže uvedená slova podle toho, zda patří k ochraně životního prostředí nebo naopak vedou k lhostejnosti vůči Božímu stvoření.

Slova: *plýtvání, štedrost, sdílení, chtivost, oběť, konzum*

Poté si s dětmi povídejte o tom, co jednotlivá slova znamenají a jak se projevují. *Jaký vliv mají na náš život a na životní prostředí?*

Do tabulky rozdělte slova: plýtvání, štedrost, sdílení, chtivost, oběť, konzum

Ochrana životního prostředí	Lhostejnost k Božímu stvoření

Správné řešení:

Ochrana životního prostředí	Lhostejnost k Božímu stvoření
oběť	konzum
štedrost	chtivost
sdílení	plýtvání

Chvalozpěv stvoření (svatého Františka z Assisi)

Nejvyšší, všemocný, dobrý Pane,
Tobě buď chvála, sláva, čest a všechno dobrořečení.
Patří Tobě jedinému, Nejvyšší,
a žádný člověk není hoden vyslovit Tvé jméno.

Ať tě chválí, můj Pane, všechno, co jsi stvořil,
zvláště pak bratr slunce,
neboť on je den a dává nám světlo,
je krásný a září velkým leskem,
vždyť je, Nejvyšší, Tvým obrazem.

Ať Tě chválí, můj Pane, sestra luna a hvězdy,
stvořils je na nebi jasné, vzácné a pěkné.

Ať Tě chválí, můj Pane, bratr vítr
a vzduch i oblaka, jasná obloha i každé počasí,
kterým živíš své tvory.

Ať Tě chválí, můj Pane, sestra voda,
která je velmi užitečná, pokorná, vzácná a čistá.

Ať Tě chválí, můj Pane, bratr oheň, kterým osvětluješ noc
on je pěkný, příjemný, mocný a silný.

Ať tě chválí, můj Pane, naše sestra matka země,
která nás živí a slouží nám,
a rodí rozličné plody s pestrými květy a trávou.

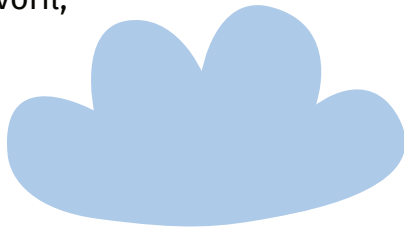
Ať Tě chválí, můj Pane, ti,
kdo odpouštějí pro Tvou lásku
a snášejí nemoci a soužení.
Blažení ti, kdo je nesou v pokoji,
neboť Ty, Nejvyšší, dáš jim korunu.

Ať Tě chválí, můj Pane, naše sestra smrt těla,
žádný živý člověk jí nemůže uniknout.
Běda těm, kdo zemřou v smrtelných hříších.
Blaze těm, které nalezne spojeny s tvou nejsvětější vůlí,
neboť druhá smrt jim neublíží.

Chvalte mého Pána, dobrořečte a děkujte mu
a služte mu s velikou pokorou.

(Sv. František z Assisi)

/Františkánské prameny, str. 71/

Koláž z přírodnin

Vydejte se společně na procházku do přírody a nasbírejte si každý sám pro sebe nejružnější přírodniny, které se vám líbí (šišky, kůry, klacíky, mechy, listy...). Poté se můžete rozdělit do dvojic, do menších skupin nebo pracovat samostatně. Ze svých přírodnin poté vytvořte koláž v duchu Chvalozpěvu svatého Františka, který si společně přečtete. Svým výtvorům můžete dát i název a společně si je představit a prohlédnout.

Vymyslet můžete také svá slova chvály po vzoru svatého Františka.

Varianta 1

Na procházce v přírodě zaznamenejte krásy přírody pomocí fotografií. Každý sám za sebe nebo ve dvojicích vyfotťte věci, které vás v přírodě zaujmou. Po návratu si své fotografie vzájemně prohlédněte.

Varianta 2

Chvalozpěv můžete vyjádřit také pomocí tance nebo jej zpracovat hudebně či jakýmkoli jiným uměleckým způsobem.

Co se děje našemu domu?

*„Bože, dej, ať se smírím s tím, co změnit nemohu.
Bože, dej, ať změním to, co změnit mohu.
Bože, dej, ať jedno od druhého rozeznám.“*

Náš dům

Na velký balicí papír nakreslete společně dům jako planetu. Jednotlivá poschodí mohou znázorňovat jednotlivé světadíly (můžeme je řadit od spodu nahoru podle velikosti světadílů), jednotlivé pokoje na poschodí pak mohou být jednotlivé země ve světadílech.

Povídejte si společně o tom, co vše znečišťuje naši planetu. Co může náš dům „zašpinit“? Jednotlivé nápady zapisujte nebo zakreslete do vašeho domu (využít můžete i symboly). Znázornit můžete – odpady, znečištění vody, mizení druhů rostlin a živočichů, chudobu... Na závěr můžete do domu zaznamenat, jak lze dané problémy řešit, co s tím můžeme dělat?

Rozklad materiálů

Naše země, náš dům, se stále více mění na nezměrné skladiště odpadků. Zjistěte, za jak dlouho se který materiál rozloží. Seřadte tyto odpadky podle toho, jak dlouho jim trvá, než se rozloží, když leží na povrchu lesní půdy. Své výsledky pak porovnejte s tabulkou. *Které odpadky vás překvapily nejvíce, u kterých byste čekali rozklad rychlejší, nebo naopak pomalejší?*

odpad	odhad doby rozkladu	pořadí
sklo		
slupka od pomeranče		
plechovka		
papír		
polystyren		
plastový kelímek		
alobal nebo tetra-pak s hliníkovou fólií		
ohryzek jablka/hrušky		
struny do sekačky		
nedopalek cigarety s filtrem		
igelitový sáček či taška		
vlněná ponožka		
slupka od banánu		
krabice od nápoje bez hliníkové fólie (kefír, čerstvé mléko)		
žvýkačka		
PET láhev, plastová láhev		
jednorázové pleny		

ohryzek od jablka/hrušky	16 dní
papír	4 měsíce
slupka od banánu	5 měsíců
slupka od pomeranče	1 rok
vlněná ponožka	1,5 roku
krabice od nápoje bez hliníkové fólie (kefír, čerstvé mléko)	7 let
nedopalek cigarety s filtrem	15 let
plechovka	15 let
igelitový sáček nebo taška	25 let (nové ekologické tašky se samorozkládacím degradabilním plastem 1 rok)
žvýkačka	50 let
plastový kelímek	70 let
PET láhev nebo plastová láhev	100 let
alobal nebo tetra-pak s hliníkovou fólií	100 let
jednorázové pleny	250 let
sklo	tisíce let (ale možná nikdy)
polystyren	desetitisíce let (ale možná nikdy)
struny do sekačky	pravděpodobně nikdy (nové bio struny do 10 let)

Zdroj: Krasec.cz, Ekolist.cz, Fred13.blog.cz, Marianne.cz

Zkuste společně přemýšlet nad těmito otázkami:

- Co vše lze z odpadu vytřídit? Jak třídíte odpad doma, ve škole...?
- Souvisí hromadění odpadu s hromaděním věcí doma?
- Které věci doma nutně nepotřebujete?
- Jak můžete minimalizovat svůj odpad doma?

Bratře a sestro...

Každý rok mizí tisíce rostlinných a živočišných druhů, které už nikdy nepoznáme a naše děti je už neuvidí, protože zmizely navždy. Drtivá většina zanikne z důvodů, které mají co do činění s nějakou lidskou aktivitou. Kvůli nám tisíce druhů nevzdá slávu Bohu svojí existencí, ani nám nebudou moci předat svoje poselství. Na to nemáme právo. (papež František – encyklika Laudato si')

Chraňte nás!

Zjistěte společně, které druhy rostlin a živočichů patří mezi ohrožené, tedy ty, které jsou na pokraji vyhynutí. Nakreslete vybrané živočichy a vytvořte plakát, který bude mít za cíl varovat před ztrátou těchto druhů.

Varianta 1

Vytiskněte obrázky jednotlivých zvířat a nechte děti, aby z nich vybraly ty, o kterých si myslí, že jsou na pokraji vyhynutí.

Varianta 2

Vytiskněte obrázky zvířat, která jsou na pokraji vyhynutí. Rozdejte každému dítěti jeden obrázek. Nechte děti, aby jej předvedly pantomimou – ostatní hádají, o které zvíře se jedná.

Zde naleznete seznam ohrožených zvířat ve světě:

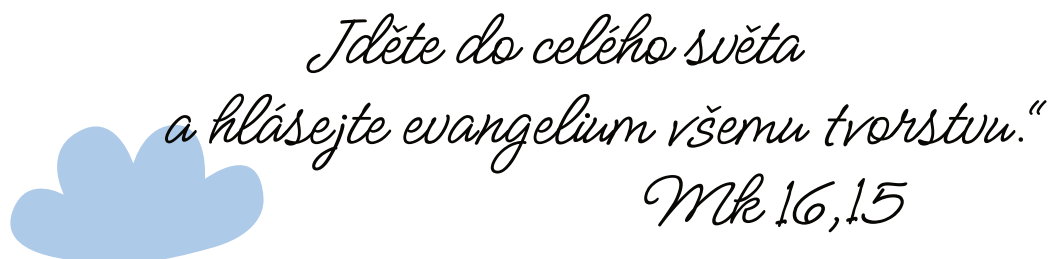
<https://www.iucnredlist.org/>

seznam ohrožených zvířat v Česku:

<https://1url.cz/KtXcw>

Moudrost biblických příběhů

Sv. František ve své věrnosti Písmu nabízí, abychom považovali přírodu za krásnou knihu, v níž k nám promlouvá Bůh a předává nám něco ze svojí krásy a dobroty. (Encyklika Laudato si – papež František)

Zahrada světa

Rozdělte děti do tří skupin. Každé skupině dejte papír, na kterém bude napsán jeden z citátů z Bible (viz níže). Nechte děti ve skupinách, ať se zamyslí nad tím, k čemu nás tato slova vybízí ve vztahu k přírodě a naší zemi. Myšlenky mohou zapisovat na papír k citátu. Jednotlivé papíry si mohou skupiny postupně posílat a dopisovat, co je k daným citátům napadá. Poté si své výsledky společně prezentujte a rozvedte na dané téma diskuzi. Zamyslete se také nad tím, co znamená výrok v Bibli, aby si člověk „podmanil zemi“. Znamená to absolutní nadvládu nad stvořením? Vraťte se k výrokům z Bible (na papírech) a vyberte ten, který vám dává na tuto otázku odpověď.

Biblické citáty:

- *Bůh viděl všechno, co udělal, a hle – bylo to velmi dobré.*“ (Gn 1,31)
- *„obdělávat a střežit“ zahradu světa (srov. Gn 2,15)*
- *„Země se nesmí prodávat natrvalo, neboť patří mně. Vy jste pro mne jen cizinci a přistěhovalci.“ (Lv 25,23).*

Chvalte Boha Stvořitele

Rozdělte děti do menších skupin. Každá skupina najde v Bibli jeden z žalmů, který vybízí člověka i ostatní tvory, aby chválili Boha Stvořitele. Vytvoří živý obraz, který bude tento text vyjadřovat (děti ze sebe udělají sochy, které vyjadřují daný žalm). Poté si postupně své živé obrazy představí a při tom vždy přečtou svůj žalm.

Co po nás zůstane?

Životní prostředí je společné dobro, dědictví celého lidstva a zodpovědnost všech. Země, kterou jsme dostali, patří také těm, kdo přijdou po nás. Je půjčkou, kterou každá generace přijme a musí předat té následující. (encyklika Laudato si')

*„Začni tím, co je nutné, pokračuj možným
– a najednou budeš dělat nemožné.“*

Zeměkoule

Vraťte se nyní k otázce, kterou jste si pokládali na začátku: „Jaký typ světa si přejeme předat těm, kdo přijdou po nás?“

Vytvořte si společně z tenkého materiálu model zeměkoule. Ideální je papírový lustr (stínidlo) v podobě koule (lze zakoupit např. v OBI či v IKEA nebo kdekoli na internetu). Lustr můžete také vymalovat, tak aby vypadal jako zeměkoule. Zhotovte si uvnitř nebo venku překážkovou dráhu (různé podlézání, přecházení, přelézání...). Pokud bude vaše dráha dostatečně dlouhá, rozdělte ji do několika částí a nechte každé dítě, aby danou část neslo tuto zeměkouli a pak ji předalo dalšímu, až se všichni postupně vystřídají. Pokud je dráha kratší, nechte postupně projít drahou každé dítě zvlášť. Cílem aktivity je přenést společně zeměkouli od začátku až do konce překážkové dráhy tak, aby se nezničila.

Aktivita má vyjadřovat úkol, který máme: starat se o svěřený dar (Zemi – životní prostředí) tak, abychom jej mohli odevzdat dalším generacím. Děti předávající si zeměkouli tak představují jednotlivé generace, kterým odevzdáváme svěřený dar. Překážky mohou symbolizovat problémy, které jako lidstvo v oblasti životního prostředí řešíme. Všechny tyto aspekty můžeme zahrnout do závěrečné diskuze, ze které by měla, krom jiného, vyplynout důležitost každého člena týmu a vzájemné spolupráce.

Nejchudší a nejšťastnější

Svatý František z Assisi byl syn bohatého kupce. Mladý František patřil do společnosti bohatých mladíků (dnes bychom řekli mezi zlatou mládež). Chtěl se stát udatným rytířem. V průběhu vojenského tažení a nemoci měl František četné sny a vidění, ve kterých mu Bůh sdělil, že jeho posláním bude chudoba a služba Ježíši Kristu. Zahodil peníze, vyměnil si oděv s nejbližším žebrákem a žebrol u vchodu do baziliky. Po této příhodě putoval po kraji, pomáhal chudým, rozdával svůj majetek.

„Dávat znamená dostávat.“

Méně je více

Rozdělte se na dvě skupiny. Každá skupina vybere jednoho člena, který se stane tzv. věšákem. V určeném časovém limitu má skupina za úkol nanosit na „věšák“ co nejvíce věcí (oblečení, předměty, které nalezne v místnosti, apod.). Věci můžete umísťovat na různé části těla tak, aby nepadaly. Po uplynutí časového limitu vyzvěte oba „věšáky“, aby vykonali nějakou činnost. Zvolte úkol podle dispozice vašich prostor a to takový, který je s velkým nákladem obtížný avšak ne nemožný (např. vylézt na stůl, oběhnout dům, udělat dřepy...). Poté vyhodnoťte, kdo má na sobě po vykonání úkolu více věcí. Cílem je nechat děti zakusit, že je nadměrné množství věcí může omezovat, obtěžovat a být jim překážkou. Aktivitu uzavřete reflexí. Co by vám hru usnadnilo? V čem byla která úloha obtížná?

Hra má vést k uvědomění si, že „méně je někdy více“ a že nám může být svatý František vzorem v chudobě a v následné radosti, zvláště v dnešní době, v době tzv. konzumu.

Povídejte si o tom, co si představujete pod pojmem konzumismus či konzumní společnost. K čemu vede přílišné nakupování a shromažďování věcí? Myslíte si, že toto konzumní chování vede ke svobodě? Jak v tomto směru vnímáte větu: „Vyjít ze sebe k druhému“? Jakých věcí máte doma dostatek? Bylo by něco, čeho byste byli schopni se vzdát? Nebo čeho byste mohli nakupovat méně?

Přečtěte si společně slova papeže Františka a zamyslete se nad nimi:

„Střídmost žitá svobodně a vědomě je osvobozující. Není méně živá, není méně intenzivní, ale zcela naopak. Více vychutnávají a lépe prožívají každý okamžik ti, kdo se přestanou všude a vždycky pít po něčem, co nemají, avšak cení si každého člověka a každé věci, učí se důvěrně se seznamovat s těmi nejjednoduššími skutečnostmi a dovedou se jimi těšit. Takto dokáží omezovat neuspokojené potřeby a umenšovat únavu a úzkost. Je možné potřebovat málo a žít hodně, zejména jsme-li schopni dávat prostor jiným potěšením a nacházet uspokojení v bratrských setkáních, ve službě, zužitkováním vlastních charismat, v hudbě a umění, v kontaktu s přírodou, v modlitbě. Štěstí vyžaduje umění omezovat určité potřeby, které nás otupují, a zůstat tak přístupní rozmanitým možnostem, které život nabízí.“ (encyklika Laudato si’)

Plakát

Vytvořte společně nebo ve skupinách plakát nebo koláž, která bude vyjadřovat tento citát: „Čím více se vyprazdňuje srdce člověka, tím více potřebuje kupovat, vlastnit a konzumovat věci.“ (204) Můžete využít různé obrázky z letáků, reklamy, hesla, titulky, vlastní kresbu atd.

Závěrečná modlitba

Na závěr se můžete pomodlit Chvalozpěv stvoření (viz výše) nebo jednu z modliteb papeže Františka nebo vytvořit vlastní modlitbu za naši planetu Zemi.

Modlitby, které nabízí papež František:

Modlitba za naši Zemi

Nejvyšší Pane, přítomný v celém vesmíru
i v tom nejmenším ze svých tvorů,
Ty, který zahrnuješ svojí něhou všechno,
co existuje, sešli na nás sílu své lásky,
abychom pečovali o život a krásu.
Zaplav nás pokojem, abychom žili
jako bratři a sestry a nikomu neškodili.
Otče chudých, pomoz nám vykoupit ty,
kdo jsou na této zemi opuštěni a zapomenuti
a kteří jsou v Tvých očích tak drahocenní.
Ozdrav náš život, abychom chránili svět a nepustošili jej,
abychom rozsévali krásu
a nikoli znečištění a zkázu.
Dotkni se srdcí těch, kdo hledají pouze výhody
na úkor chudých a této země.
Nauč nás objevovat hodnotu každé věci,
rozjímat s úžasem,
poznávat, že jsme na naší cestě
k Tvému nekonečnému světlu
hluboce spojeni se všemi tvory.
Díky, že jsi s námi po všechny dny.

Buď nám, prosím, oporou v našem boji za spravedlnost, lásku a pokoj.

Modlitba křesťanů a celého stvoření

Chválíme Tě, Pane, se všemi Tvými tvory,
kteří vyšli z Tvé mocné ruky.

Jsou Tvoji a plni Tvé přítomnosti a něhy.

Tobě buď chvála!

Synu Boží, Ježíši, Tebou byly stvořeny všechny věci. Přijal jsi podobu v Mariině mateřském lůně,
stal ses součástí této země a díval ses
na tento svět lidskýma očima.

Dnes jsi živý v každém tvorů
slávou svého vzkříšení.

Tobě buď chvála!

Pane Bože Trojjediný, skvoucí společenství nekonečné lásky,
nauč nás o Tobě rozjímat v kráse veškerenstva, kde všechno mluví o Tobě.

Probud' naši chválu a naši vděčnost za každou bytost, kterou jsi stvořil.

Daruj nám milost cítit se vnitřně spojeni se vším, co existuje.

Bože lásky, ukaž nám naše místo na tomto světě, jakožto nástrojům Tvého citu vůči všem bytostem
této země, protože ani jedna z nich není Tebou zapomenuta.

Osviť držitele moci a peněz, aby neupadli do hříchu lhostejnosti, milovali obecné dobro,
podporovali slabé a pečovali o svět, který obýváme.

Chudí i země křičí:

Pane, ujmí se nás svojí mocí a svým světlem k záchraně každého života a přípravě
lepší budoucnosti, aby přišlo Tvoje království
spravedlnosti, pokoje, lásky a krásy.

Tobě buď chvála!

Amen.

Deník Kamarád v nebi

Nechte děti, ať si v klidu samy za sebe vyplní pracovní list, který se stane součástí jejich deníku
„Kamarád v nebi“. Své myšlenky z deníku děti neprezentují ostatním – nechávají si je samy pro sebe
a odnáší si je domů.

Do tabulky rozdělte slova: plýtvání, štědrost, sdílení, chtivost, oběť, konzum

Ochrana životního prostředí	Lhostejnost k Božímu stvoření

Do tabulky rozdělte slova: plýtvání, štědrost, sdílení, chtivost, oběť, konzum

Ochrana životního prostředí	Lhostejnost k Božímu stvoření

Do tabulky rozdělte slova: plýtvání, štědrost, sdílení, chtivost, oběť, konzum

Ochrana životního prostředí	Lhostejnost k Božímu stvoření

Do tabulky rozdělte slova: plýtvání, štědrost, sdílení, chtivost, oběť, konzum

Ochrana životního prostředí	Lhostejnost k Božímu stvoření

Do tabulky rozdělte slova: plýtvání, štědrost, sdílení, chtivost, oběť, konzum

Ochrana životního prostředí	Lhostejnost k Božímu stvoření

Modlitba křesťanů a celého stvoření

Chválíme Tě, Pane, se všemi Tvými tvory,
kteří vyšli z Tvé mocné ruky.

Jsou Tvoji a plní Tvé přítomnosti a něhy.

Tobě buď chvála!

Synu Boží, Ježíši, Tebou byly stvořeny všechny věci.

Přijal jsi podobu v Mariině mateřském lůně,

stal ses součástí této země a díval ses

na tento svět lidským a očima.

Dnes jsi živý v každém tvoru

slávou svého vzkříšení.

Tobě buď chvála!

Pane Bože Trojediný, skvoucí společenství nekonečné lásky,

nauč nás o Tobě rozjímat v kráse veškerenstva,

kde všechno mluví o Tobě.

Probud' naši chválu a naši vděčnost za každou bytost,

ktehou jsi stvořil.

Daruj nám milost, cítit se vnitřně spojení se vším, co existuje.

Bože lásky, ukaž nám naše místo na tomto světě,

jakožto nástrojům Tvého citu vůči všem bytostem této země,

protože ani jedna z nich není Tebou zapomenuta.

Osviť držitele moci a peněz, aby neupadli do hříchu lhostejnosti, milovali

obecné dobro, podporovali slabé a pečovali o svět, který obýváme.

Chudí i země křičí:

Pane, ujmi se nás svojí mocí a svým světlem k záchraně každého života

a připravě lepší budoucnosti, aby přišlo Tvoje království

spravedlnosti, pokoje, lásky a krásy.

Tobě buď chvála!

Amen.

Modlitba za naši Zemi

Nejvyšší Pane, přítomný v celém vesmíru

i v tom nejmenším ze svých tvorů,

Ty, který zahrnuješ svojí něhou všechno,

co existuje, sešli na nás sílu své lásky,

abychom pečovali o život a krásu.

Zaplav nás pokojem, abychom žili

jako bratři a sestry a nikomu neškodili.

Otče chudých, pomoz nám vykoupit ty,

kdo jsou na této zemi opuštěni a zapomenuti

a kteří jsou v Tvých očích tak drahocení.

Ozdrav náš život, abychom chránili svět a nepustožili jej,

abychom rozšévali krásu

a nikoli znečištění a zkažu.

Dotkni se srdcí těch, kdo hledají pouze výhody

na úkor chudých a této země.

Nauč nás objevovat hodnotu každé věci,

rozjímat s úžasem,

poznávat, že jsme na naší cestě

k Tvému nekonečnému světlu

hluboce spojení se všemi tvory.

Díky, že jsi s námi po všechny dny.

Buď nám, prosím, oporou v našem boji za spravedlnost,

lásku a pokoj.

